

Kommunikationsfunktionen
Stina Ehrling
Charlotta Volgsten Forberg

stina.ehrling@kammarkollegiet.se
charlotta.volgsten.forberg@kammarkollegiet.se

Betänkandet digitalförvaltning.nu (SOU 2017:23)

Sammanfattning

Kammarkollegiet ställer sig positiv bakom utredningens förslag till förordning för den myndighet som får uppdraget att stärka digitaliseringen av offentlig sektor, men anser att de konkreta uppgifterna som beskrivs inte är tillräckliga. Mer måste till för att den som ges uppdraget ska lyckas. Då en myndighet inte har mandat att styra över andra myndigheter behöver styrningen komma från regeringen genom lagstiftning och styrande strategier. Ett annat alternativ är att uppdraget ligger kvar på departementsnivå. Kammarkollegiet vill också betona vikten av mod, nytänkande och innovation. Ett utvecklingsarbete som detta kräver att det också skapas utrymme till visionära tankar och tydligt ledarskap.

1. Tydligare styrning - inte valfritt

Kammarkollegiet anser att det samlade ansvaret för digitalisering ska ligga på en myndighet, men att myndigheten ges ett tydligare uppdrag och mandat än vad utredningen föreslår. För att uppnå denna tydliga styrning behövs ny lagstiftning och styrande strategier från regeringen.

Kammarkollegiet föreslår att det blir ett tydligare uppdrag än att "Myndigheten ska bidra till att de offentliga myndigheterna uppnår målen för den digitala förvaltningen". Eller att den ska "stödja och samordna elektronisk identifiering och underskrift i den offentliga förvaltningens e-tjänster".

Om målet är att skapa mer nytta för medborgarna genom användarvänliga tjänster som i sin tur skapar förutsättningar för att samhället ska utvecklas på bred front, så måste det till nya modiga grepp som stakar ut vägen vart vi ska. Idag finns det inte alltid tydliga incitament på de enskilda myndigheterna att digitalisera sin verksamhet eller än mindre att ha resurser och kompetens för att utveckla användarvänliga e-tjänster. Här behöver myndigheterna få en tydlig styrning att detta ska genomföras vilket i sin tur kan medföra nya prioriteringar och att kompetens och resurser måste tillsättas. Till exempel bör det då inte vara valfritt att

ansluta sig till "Mina meddelanden". Om vi utgår från att all posthantering med det offentliga Sverige ska ske digitalt (inte bör) så som till exempel i Danmark och i Finland nästa år, så blir det tydligt för alla att det är den vägen vi ska gå. Ska vi dessutom som regeringen föreslår snabba på takten vad gäller vårt digitaliseringsarbete så behövs dessa tydliga direktiv. Här föreslår Kammarkollegiet en mer styrande strategi för digitaliseringsarbetet för att underlätta arbetet för den kommande myndigheten så som:

- a) Digital post obligatorisk med särskilt stöd till målgrupper med särskilda behov.
- b) Digitala arkiv. Nya dokument ska arkiveras enbart digitalt.
- c) Tydliga tidsatta delmål för digitaliseringsarbetet.
- d) Användarnyttan prioriteras i form av kompetens inom användarvänlighet/ användarupplevelsen och produktutveckling särskilt knyts till detta utvecklingsarbete.
- e) Transparent och agilt arbetssätt som vi medborgare kan följa
- f) Tydlig finansiering

För att kunna genomföra dessa förändringar behöver många myndigheter idag digitalisera sina egna interna flöden av processer och system för att till exempel skapa förutsättningar för en digital posthantering och nya e-tjänster. Här har vi myndigheter kommit olika långt, men behov av intern verksamhetsutveckling kommer att uppstå.

2. Med fokus på nyttan för medborgarna

Utredningen talar för lite om nyttan för oss medborgare och de vi i offentlig verksamhet är till för. Givetvis måste vi säkerställa en säker digital infrastruktur för den offentliga sektorn men målbilden som utredningen föreslår att regeringen ska fastställa måste klargöras innan förslag på lösning tillämpas.

Kammarkollegiet anser att utredningen borde ha fokuserat mer på webbutveckling, användbarhet, säkerhet och innovation. I förslaget ligger givna uppgifter som att stödja regeringen, att analysera och följa upp, samverka och att ta fram direktiv. Kammarkollegiet anser att denna nya myndighet ska ha i uppdrag att genomföra regeringens utvecklingsarbete som digitaliseringen möjliggör. Här bör regeringen titta på de myndigheter som ligger i framkant vad gäller digital utveckling, lära av dessa och samla den typen av kunskap och expertis i den nya myndigheten.

3. Med möjligheter att styra

Kammarkollegiet anser att den nya myndigheten ska få i uppdrag att styra genom till exempel digitaliseringsråd, riskutvärderingar, översikter, styrmodeller, vägledningar och standarder. Myndigheten bör även ha i uppdrag att själva arbeta för digitala lösningar och utvecklandet av medborgarmöten i syfte att skapa en

digital välfärd för alla i Sverige. Den ska ha uppföljningsansvaret för IT-projekt inom staten (jämför Danmark) samt ett råd knutet till sig som bemannas av personer även utanför myndighetssfären.

Myndigheten bör i samråd med andra se över juridiska hinder och arbeta för enkelhet och transparens. Det bör framgå tydligt hur de juridiska hindren kan synliggöras och hanteras för att på snabbast möjliga sätt säkerställa att våra lagar stöttar detta utvecklingsarbete. Den bör också i samarbete med andra se över IT-säkerhet, öppen data och digital infrastruktur, som ju även utredningen föreslår.

4. Rör inte E-sam

Kammarkollegiet anser inte att E-sam bör inordnas i den nya myndigheten. Det finns risk att det föredömliga och ideella arbete som där sker då tappar sin drivkraft. E-sam bör fortsätta att vara den samarbetande satellit som den är idag. Det gynnar den nya myndigheten och utvecklingsarbetet i stort.

5. Våga tänka nytt

Som utredningen så tydligt visar på har initiativen genom åren varit flera (inte minst nu senast med Digitaliseringskommissionens förslag 2016 om en myndighet) och Kammarkollegiet kan inte nog påpeka vikten av att vara modiga, tänka nytt och att ta in nya kompetenser för att detta arbete nu ska lyckas för den nya myndigheten. Det kräver innovation och nytänkande. Annars finns risk att historien upprepar sig och Sverige lyckas inte ta något stort kliv framåt i att digitalisera vår välfärd.

Här tror vi även att vi behöver titta på offentliga Sverige som en helhet och inte enbart staten som en del. Och vad detta innebär för företag, men även stiftelser och andra juridiska enheter.

6. En ny myndighet

Kammarkollegiet anser inte att den nya myndigheten ska läggas som ett extra uppdrag på en befintlig myndighet och inte heller på E-delegationsnämnden med Kammarkollegiet som värdmyndighet. Att vi på Kammarkollegiet skulle vara värdmyndighet är att ge denna myndighet för litet uppdrag med risk att den ordentliga utveckling som vi ser måste till inte tar fart eller ges förutsättningar att genomföras.

7. Samarbete med andra

Utredningen tar upp vikten av samarbete och samverkan vilket Kammarkollegiet stöder fullt ut, men vill betona vikten av omvärldsbevakning och att samverka inom EU, med våra nordiska grannländer och med de som ligger i framkant inom området.

Tydliga incitament för detta måste finnas. Detta inte minst för att dela erfarenheter, innovation, byta kod med varandra med mera.

E-legitimation

§7 e-legitimation: ska inte vara en monopol tjänst. Fördel om näringslivskopplingen finns för att säkerställa utveckling och förbättringar.

Finansiering

4.6. Huvudsaken att anslagstillskottet öronmärks om myndigheten inlemmas i befintlig verksamhet, så att det inte finns risk för att övriga verksamhetsprioriteringar blir styrande.

Infrastruktur

1.4 §4 ska vara tvingande, inte valbart.

1.4 §5 och §6 behöver förklaras ytterligare, otvetydigt kring vad som ska gälla för privata och statliga postlådor. Den digitala posten riskerar kvalitet och utvecklingsval om den inte blir konkurrensutsatt.

Upphandling

I utredningens förslag gällande samarbetet med Kammarkollegiet i dess uppgift att upphandla samordnade ramavtal inom området informationsteknik så framgår det inte vad begreppet "verksamhetsanpassad informationsteknik" innebär. Vid användning av Kammarkollegiets befintliga ramavtal kan myndigheten anpassa sitt avrop efter verksamhetens behov. Kammarkollegiets ramavtal innehåller också redan i dag villkor om informationssäkerhet och dataskydd, vilket ligger i linje med utredningens krav på integreringen av säkerhetsfrågorna i digitaliseringen av den offentliga sektorn.

Öppen data

Om staten ska kunna uppnå en effektiv digitalisering där öppen data erbjuds krävs en annan IT-infrastruktur än den vi har idag. Det bör framgå tydligare hur ansvarig myndighet, eller annan aktör, säkerställer en ändamålsenlig IT-infrastruktur för att kunna uppnå digitaliseringsmålen inom staten.

Gemensamma standarder

En sammanhållen digital statsförvaltning bygger på en mängd informationsutbyten. Gemensamma standarder behövs definitivt för att kunna utbyta information och Kammarkollegiet ställer krav på detta i relevanta ramavtalsupphandlingar. Det finns emellertid ett flertal olika typer av standarder och Konkurrensverkets forskningsrapport "IT-standarder, inlåsning och konkurrens", visar bland annat på riskerna på lång sikt vid val av fel standard. Ett tydligare förhållningssätt till standarder är därför önskvärt.

I detta ärende har Gunnar Larsson, generaldirektör beslutat.
Charlotta Volgsten Forberg, kommunikationschef och Stina Ehrling, digital strateg
har varit föredragande.

Gunnar Larsson
Generaldirektör

Charlotta Volgsten Forberg
Kommunikationschef

Stina Ehrling
Digital strateg